

PODSTAWY RACHUNKOWOŚCI

WYŻSZA SZKOŁA
LOGISTYKI

AUTOR: Ryszard ORLIŃSKI
ryszard_orlinski@poczta.onet.pl

USTAWA
z dnia 29 września 1994 r.
o rachunkowości
Dz.U. 1994 nr 121 poz. 591
nowela 2002 r. Nr 76, poz. 694
z późniejszymi zmianami

**RACHUNKOWOŚĆ OBEJMUJE
WSZYSTKIE ZDARZENIA
GOSPODARCZE, WYSTĘPUJĄCE W
JEDNOSTCE GOSPODARCZEJ ORAZ
ŚRODKI BIORĄCE W NICH UDZIAŁ, A
TAKŻE KONSEKWENCJE
ZACHODZĄCYCH ZMIAN.
PRZEPROWADZA WIĘC BADANIA NAD
ZASOBAMI MAJĄTKU RZECZOWEGO,
FINANSOWEGO, KOSZTAMI I
PRZYCHODAMI ORAZ WYNIKAMI
DZIAŁALNOŚCI.**

Rachunkowość jest to elastyczny, zdeterminowany metodą bilansową – a zorientowany na potrzeby racjonalnego zarządzania i rozrachunku odpowiedzialności – system informacyjno – kontrolny, którego przedmiotem są identyfikacja, pomiar, analiza zjawisk gospodarczych i komunikowanie o tych zjawiskach oraz występujące między nimi relacje, w zakresie całokształtu wymiernej wartościowo działalności podmiotu – w powiązaniu z otoczeniem – procesów obejmujących powstawanie, przepływ i podział wartości materialnych oraz wynikające stąd rozrachunki z innymi podmiotami gospodarczymi

**NADRZĘDNYM CELEM
RACHUNKOWOŚCI JEST
OPRACOWANIE INFORMACJI
ZWIĄZANYCH Z PROWADZONĄ
PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWO
DZIAŁALNOŚCIĄ**

Kierownik jednostki ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą, w tym z tytułu nadzoru, również w przypadku, gdy określone obowiązki w zakresie rachunkowości - z wyłączeniem odpowiedzialności za przeprowadzenie inwentaryzacji w formie spisu z natury - zostaną powierzone innej osobie za jej zgodą.

RACHUNKOWOŚĆ MUSI SIĘ CHARAKTERYZOWAĆ NASTĘPUJĄCYMI CECHAMI:

- **wyrażanie wszystkich procesów i operacji gospodarczych w mierniku pieniężnym,**
- **dokonywanie zapisów księgowych wyłącznie na podstawie dokumentów, potwierdzających wystąpienie operacji gospodarczej.**
- **stosowanie do zapisów bieżących specyficznych urzędzeń księgowych (konta).**
- **realizacja zasady podwójnego zapisu,**
- **zachowanie ciągłości ewidencji księgowej,**
- **systematyczne przeprowadzanie inwentaryzacji,**

FUNKCJE RACHUNKOWOŚCI

SPRAWOZDAWCZA
przejawia się w okresowym sporządzaniu sprawozdań finansowych obrazujących całokształt działalności jednostki za określony czas,

ANALITYCZNA
umożliwia badanie i interpretację osiągniętych wyników finansowych

KONTROLNA
przejawia się w umożliwieniu dokonywania kontroli wykonania planów np. kosztów, zakupów, sprzedaży itp. Pozwala także na kontrolę merytoryczną zapisów księgowych

OPTYMALIZACYJNA
związana jest z dostarczaniem informacji finansowych służących do podejmowania decyzji gospodarczych zgodnie z rachunkiem ekonomicznym,

**JEDNOSTKI OBOWIĄZANE SĄ
STOSOWAĆ PRZYJĘTE ZASADY
(POLITYKĘ) RACHUNKOWOŚCI,
RZETELNIE I JASNO
PRZEDSTAWIAJĄC SYTUACJĘ
MAJĄTKOWĄ I FINANSOWĄ ORAZ
WYNIK FINANSOWY.**

**OPERACJE GOSPODARCZE, UJMUJE
SIĘ W KSIĘGACH RACHUNKOWYCH I
WYKAZUJE W SPRAWOZDANIU
FINANSOWYM ZGODNIE Z ICH
TREŚCIĄ EKONOMICZNĄ.**

SAM PROCES INFORMACYJNY SKŁADA SIĘ Z TRZECH ETAPÓW:

GROMADZENIE DANYCH:

- obserwacja,
- pomiar,
- dokumentacja

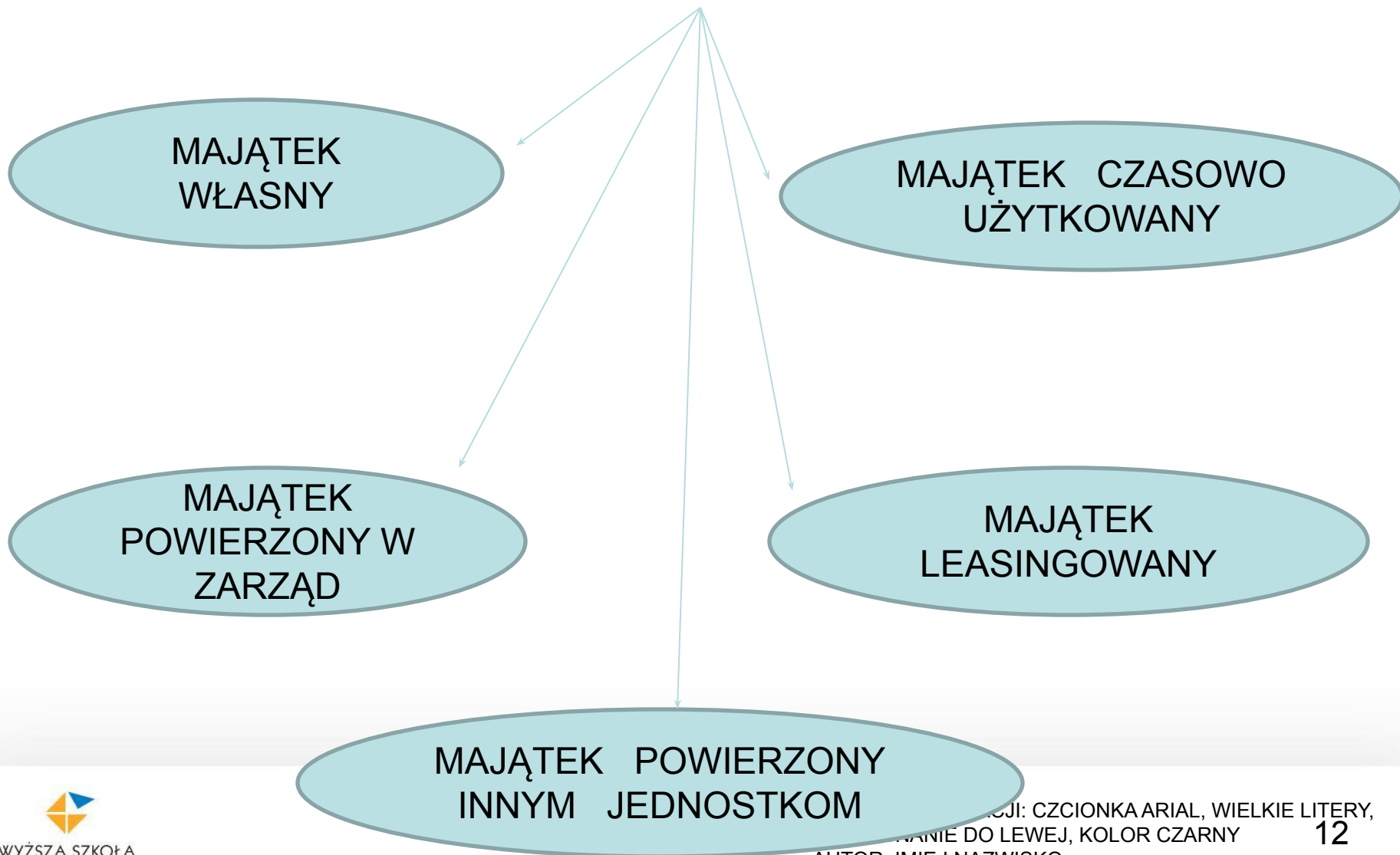
PRZETWARZANIE ZGROMADZONYCH DANYCH:

- ewidencja,
- kalkulacja,
- rozliczenie,
- weryfikacja;

PREZENTACJA INFORMACJI:

- sprawozdawczość,
- analiza,
- planowanie

MAJĄTEK JEDNOSTKI

Majątek ten stanowi zbiór różnorodnych elementów , tworzących materialną bazę funkcjonowania jednostki oraz dających możliwość wykonywania przez tą jednostkę gospodarczą zadań

Ze względu na różnorodność , związaną z wartością i trwałością czy przeznaczeniem środków gospodarczych jednostki , dokonujemy klasyfikacji określającej strukturę majątkową podmiotu gospodarczego

Taka klasyfikacja jest dokonywana w oparciu
o kryteria ujednolicające zakres
przedstawianej struktury poszczególnych
grup majątku w dowolnym podmiocie
gospodarczym

AKTYWA = PASYWA

ŚRODKI = ŹRÓDŁA

GOSPODARCZE = POCHODZENIA

Podstawowe segmenty bilansu

AKTYWA	PASywa
A. AKTYWA TRWAŁE	A. KAPITAŁ (FUNDUSZ) WŁASNY
I. Wartości niematerialne i prawne	I. Kapitał (fundusz) podstawowy
II. Rzeczowe aktywa trwałe	II. Należne wpłaty na kapitał podstawowy
III. Należności długoterminowe	III. Udziały (akcje) własne
IV. Inwestycje długoterminowe	IV. Kapitał (fundusz) zapasowy
V. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	V. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny
	VI. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe
B. AKTYWA OBROTOWE	VII. Zysk (strata) z lat ubiegłych
I. Zapasy	VIII. Zysk (strata) netto
II. Należności krótkoterminowe	IX. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego
III. Inwestycje krótkoterminowe	
IV. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	
	B. ZOBOWIĄZANIA I REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA
	I. Rezerwy na zobowiązania
	II. Zobowiązania długoterminowe
	III. Zobowiązania krótkoterminowe
	IV. Rozliczenia międzyokresowe

AKTYWA

rozumie się przez to kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych,

**Pod pojęciem aktywów trwałych
rozumie się aktywa jednostki, które
nie są zaliczane do aktywów
obrotowych**

AKTYWA TRWAŁE

Wartości niematerialne i prawne

Należności długoterminowe

Rzeczowe aktywa trwałe

Inwestycje długoterminowe

Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE

- 1. Koszty zakończonych prac rozwojowych**
- 2. Wartość firmy**
- 3. Inne wartości niematerialne i prawne (autorskie prawa majątkowe i prawa pokrewne, licencje, patenty, prawa do projektów, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych, koncesje itp.)**
- 4. Zaliczki na wartości niematerialne i prawne**

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

1. Środki trwałe

a) grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)

b) budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej

c) urządzenia techniczne i maszyny

d) środki transportu

e) inne środki trwałe

2. Środki trwałe w budowie

3. Zaliczki na środki trwałe w budowie

**Należności długoterminowe to
należności, których okres spłaty na
dzień bilansowy jest dłuższy niż jeden
rok**

INWESTYCJE DŁUGOTERMINOWE

- 1. Nieruchomości**
- 2. Wartości niematerialne i
prawne**
- 3. Długoterminowe aktywa
finansowe**
- 4. Inne inwestycje
długoterminowe**

Długoterminowe aktywa finansowe

a) w jednostkach powiązanych

- udziały lub akcje**
- inne papiery wartościowe**
- udzielone pożyczki**
- inne długoterminowe aktywa finansowe**

b) w pozostałych jednostkach

- udziały lub akcje**
- inne papiery wartościowe**
- udzielone pożyczki**
- inne długoterminowe aktywa finansowe**

Przez aktywa obrotowe rozumie się tę część aktywów jednostki, które w przypadku:

- a) aktywów rzeczowych są przeznaczone do zbycia lub zużycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub w ciągu normalnego cyklu operacyjnego właściwego dla danej działalności, jeżeli trwa on dłużej niż 12 miesięcy,
- b) aktywów finansowych są płatne i wymagalne lub przeznaczone do zbycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub od daty ich założenia, wystawienia lub nabycia, albo stanowią aktywa pieniężne,
- c) należności krótkoterminowych - obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów nie zaliczonych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego

Do rzeczowych aktywach obrotowych (zapasów) zaliczamy materiały nabyte w celu zużycia na własne potrzeby, wytworzone lub przetworzone przez jednostkę produkty gotowe (wyroby i usługi) zdatne do sprzedaży lub w toku produkcji, półprodukty oraz towary nabyte w celu odprzedaży w stanie nieprzetworzonym,

MATERIAŁY

A mind map diagram with a central node 'MATERIAŁY' at the top. Six curved arrows point downwards from this central node to six surrounding rectangular boxes. The boxes are arranged in two columns. The left column contains 'Materiały podstawowe', 'Materiały pomocnicze', and 'Części zamienne do maszyn i urządzeń' from top to bottom. The right column contains 'Opakowania', 'Odpadki', and 'Paliwa' from top to bottom. The boxes are light blue with dark blue borders.

Materiały
podstawowe

Opakowania

Materiały
pomocnicze

Odpadki

Części
zamienne do
maszyn i
urządzeń

Paliwa

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE

- 1. Należności od jednostek powiązanych**
 - a) z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:**
 - do 12 miesięcy**
 - powyżej 12 miesięcy**
 - b) inne**
- 2. Należności od pozostałych jednostek**
 - a) z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:**
 - do 12 miesięcy**
 - powyżej 12 miesięcy**
 - b) z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń**
 - c) inne**
 - d) dochodzone na drodze sądowej**

INWESTYCJE KRÓTKOTERMINOWE

1. Krótkoterminowe aktywa finansowe

a) w jednostkach powiązanych

- udziały lub akcje
- inne papiery wartościowe
- udzielone pożyczki
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe

b) w pozostałych jednostkach

- udziały lub akcje
- inne papiery wartościowe
- udzielone pożyczki
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe

c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne

- środki pieniężne w kasie i na rachunkach
- inne środki pieniężne
- inne aktywa pieniężne

2. Inne inwestycje krótkoterminowe

**Pasywa to ogół źródeł
finansowania składników
majątkowych, wyrażony w
formie wartościowej**

KAPITAŁ (FUNDUSZ) WŁASNY

- I. Kapitał (fundusz) podstawowy**
- II. Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)**
- III. Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)**
- IV. Kapitał (fundusz) zapasowy**
- V. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny**
- VI. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe**
- VII. Zysk (strata) z lat ubiegłych**
- VIII. Zysk (strata) z roku bieżącego**
- IX. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)**

ZOBOWIĄZANIA I REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA

I. Rezerwy na zobowiązania

1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne
3. Pozostałe rezerwy

II. Zobowiązania długoterminowe

1. Wobec jednostek powiązanych
2. Wobec pozostałych jednostek

III. Zobowiązania krótkoterminowe

1. Wobec jednostek powiązanych
2. Wobec pozostałych jednostek
3. Fundusze specjalne

REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA

- 1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego**
- 2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne**
 - długoterminowa**
 - krótkoterminowa**
- 3. Pozostałe rezerwy**
 - długoterminowe**
 - krótkoterminowe**

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE

- 1. Wobec jednostek powiązanych**
- 2. Wobec pozostałych jednostek**
 - a) kredyty i pożyczki**
 - b) z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych**
 - c) inne zobowiązania finansowe**
 - d) inne**

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE

1. Wobec jednostek powiązanych

a) z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:

- do 12 miesięcy
- powyżej 12 miesięcy

b) inne

2. Wobec pozostałych jednostek

a) z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:

- do 12 miesięcy
- powyżej 12 miesięcy

b) z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

c) inne zobowiązania finansowe

d) kredyty i pożyczki

e) zaliczki otrzymane na dostawy

f) zobowiązania wekslowe

g) z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń

h) z tytułu wynagrodzeń

i) inne

3. Fundusze specjalne

NAJWAŻNIEJSZE ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

- zasada podmiotowości
- zasada periodyzacji
- zasada kontynuacji działania
- zasada memoriałowa
- zasada współmierności kosztów i przychodów
- zasada ostrożności
- zasada ciągłości stosowanych metod rachunkowości
- zasada istotności
- zasada bilansowa
- zasada kosztu historycznego

Literatura

- **Gierusz B., Podręcznik samodzielnej nauki księgowania; Gdańsk 2009 r. ODDK.**
- **Podstawy rachunkowości, pod red. S.Sojak, J.Stankiewicz, TNOIK, Toruń 2007**
- **Rachunkowość finansowa. Praca zbiorowa pod redakcją K. Sawickiego, Warszawa 2009 r. ,PWE.**
- **Rachunkowość - zasady prowadzenia po wejściu do Unii Europejskiej Cz. I, praca zbiorowa pod redakcją T. Kiziukiewicz, Wrocław 2008 r., Wydawnictwo Ekspert.**
- **Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa w małych firmach. Praca zbiorowa pod redakcją T.Kiziukiewicz, Wrocław 2008 r., Wydawnictwo Ekspert.**

WYŻSZA SZKOŁA
LOGISTYKI

61-755 POZNAŃ
UL. E. ESTKOWSKIEGO 6

Rektorat tel. 61 850 47 81
Dziekanat tel. 61 850 47 64
Księgowość tel. 61 850 47 79
Kadry tel. 61 850 47 71
fax 61 850 47 89
rektorat@wsl.com.pl
www.wsl.com.pl

**DZIĘKUJEMY
ZA UWAGĘ**